

НАРОДЕН ТЕАТЪР "И В А Н В А З О В"

П Р О Т О К О Л

от

С Ъ Б Р А Н И Е Т О

на

ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ, ОТ
18.XII.1990 година

С О Ф И Я

Днес, 18.XII.1990 година се състоя събрание на Художествено творческия персонал при Народен театър "Иван Вазов". Събранието бе водено от Директора на театъра г-н Васил Стефанов. Присъствуваха и двамата Зам.директори - Кирил Воденичаров и инж.Людмил Първанов, и Александър Марков - Зам.съюзен председател, отговарящ за техническия персонал. Присъствуваха 52-ма от 64-мата члена на Художествено-творческия персонал.

Васил Стефанов: Позволих си да ви покана на това събрание по повод два проекта на Наредба за категоризацията на актьорите.

Това е формалният повод. Мненията, които ще изкажете тук ще бъдат протоколирани, а протоколът - изпратен до Съюза на артистите в България. Искането за становище идва в момента, в който се говори за отпадане на категориите и всичко да остане на свободно договаряне.

Искам заедно с това да ви кажа, че някогашната Централна комисия, която раздаде артистичните категории преди време, възстанови съществуването и дейността си. Трябва ние тук да създадем вътрешна, ведомствена комисия, която да направи предложение пред Централната комисия за категоризиране на наши актьори.

Имах среща с Атанас Бояджиев, който ме увери, че актьор от категория "А" сега може да получи най-голяма заплата 720 лева. Това са едни възможности, които се дават на театрите, без да им се предоставят допълнително пари.

В проекта на нашия бюджет за 91-ва година, който сме подали от театъра сме заложили средства, които ще дадат възможност за увеличение на заплатите с по 80-100 лева. Но дали този проектобюджет ще бъде утвърден и дали средствата ще ни бъдат отпуснати - не се знае.

Във връзка със стачката, която бе организирана в края на миналия месец в театъра от част от техническия персонал (членовете на "Подкрепа") - едно от исканията беше и увеличаване на заплатите. Това искане се отнася не само за тях, а и за всички останали от театъра.

Аз се отнасям със симпатия към искането им, стига да има финансова възможност. Така че въпросът за категориите е само едната страна на въпроса, по който ще говорим. Другата страна, конкретната, страната за парите – по нея не мога нищо да ви кажа.

Само след една седмица излизаме във малка зимна ваканция и искам да направим равностметка за годината, която измина. Периодът през последните месеци е най-тежкият период в историята на нашия театър. Първо – записахме първата стачка в театралния живот. Второ – посещаемостта е в окаяно състояние. Ситуацията е в сила за всичките наши театри. Някои имат добра посещаемост за отделни спектакли, но като цяло – всички са зле. "Всички щастливи семейства си приличат, а всички нещастни са нещастни по своему" – тази мисъл от началото на "Анна Каренина" все по-натрапчиво се върти в главата ми.

Младен Киселов говори на един Дирекционен съвет, че нашият театър плаща за миналото. Но само това не може да бъде причината. Това, за което искам да ви говоря е, че в момента ние сме в едно голямо изпитание. Сега трябва да съберем цялото си мъжество, цялата си вяра, целия си кураж. Преди няколко дни имаме първата си премиера за сезона. Това е спектакъл, който аз лично ценя. Мисля, че ние, от наша гледна точка, сме изпълнили дълга си и то достойно. Очевидно имаме неща, с които трябва да се борим по-търпеливо. Не можем да се надяваме на чудото, че с един спектакъл и с един замах ще върнем публиката в салона. Всеки следващ спектакъл трябва да бъде по-добър и по-добър.

Доскоро имаме ревизия. В ревизионния акт ревизорът съвсем точно е отразил кривата на посещаемостта, на приходите и разходите. Казах му: "Ако България намира средства за поддържането на "Вечния огън", то трябва да намери средства и за поддържането на огъня на един театър, който е театър на нацията." Мисля, че задължение на нацията е издържането на един такъв институт. Проблемът е ние да оправдаем средствата, които България дава за нас. Ако ние осъзнаем до край, че сме хората, които отговарят за нашия театър, то трябва да напра-

вим всичко, което е необходимо, да му дадем всичко, искащо се от нас да се прояви той като първи театър. Един национален театър трябва да бъде винаги на първо място по своя професионализъм.

Искам още нещо да споделя с вас. Още в началото на сезона много актьори не се явиха на работа, защото били наснимки или обвързани с други ангажменти. Като нов човек в театъра преживях това събитие драматично. После разбарх, че тук на това се гледа като на съвсем обикновено нещо. Аз не мога да се откажа от своето мнение, въпреки всичко. За едно неявяване наказах Емил Джамджиев. Скоро той пак не е излязъл на сцената. Това беше профсъюзно представление, където актьорите и всички се явяват по желание, затова нямам право да се намесвам, поради което и не съм го наказал. Някой да не си помисли, че съм се отказал от принципите си?!

Има нещо друго. Натъквам се на повече и все повече случаи, когато отделни актьори искат да отсъствуват. Дирекционният съвет скоро се занима с молбата на един актьор за месец неплатен отпуск, за да може да замине със своя трупа извън България. У мен съществува мисълта, че има хора в този театър, които не живеят с неговия живот. Ръководството на театъра не може да осигури пълна заетост на всички актьори, това не го крия. Но има друго нещо – всеки спектакъл по своему е произведение на изкуството, което губи своята уникалност при заместването на един актьор от друг. Значи вие си имате своята взаимозаменяемост и по този начин отричате специфичността и уникалността на всеки. Ако ние сме готови да емигрираме, да заминем и оставим творческия процес, няма защо да се сърдим на тези, които си плащат и искат да ни гледат. Искам да ви призова на още едно усилие – да повярвате, че ние правим уникални и неповторими спектакли. Всеки от вас може да каже: "Добре, ако Вие не ми разрешите да отсъствам, аз ще напусна театъра." Една такава логика не мога да допусна с широко сърце. Ние сега трябва да вярваме, че само заедно, само с общи усилия можем да прескочим границата на клопката, в която сме затворени. Тряб

ва да усещаме рамото на този до нас.

Нека това ви звучи като една колегиална изповед. Мен също като вас ме боли когато гледам празните салони. Сега трябва да се направят и жертви от вас – жертви от свободното време, от ангажимента, от уюта. Имаше идея да се започне спешно репетиране на нова постановка, тъй като непредвидено се наложи да се спрат репетициите на "Ларго де солато". Ще се наложи да увеличим броя на премиерите. Ще трябва да направим усилия, за да реализираме 10 заглавия.

Искам да ви кажа, че тези дни нашият театър е пълен с деца. По наша покана ни гостува детският театър "Щурче" от гр. Варна. Но децата, които играят на нашата сцена няма да ни решат финансовите проблеми. Ние ги поканихме, за да доведат в нашия театър и детска публика. Да се чуе в нашия салон детската глъчка, детският смях, да кажат децата на родителите си за Народния театър. Финансовите си проблеми ще решим със собствените си сили и усилия.

Завършваме годината не особено радостно, но да се надяваме, че краят на тунела приближава.

Понеже не знам дали ще се видим пак така вкупом, използвам възможността да ви пожелаая "Весела Коледа!".

Във връзка с осуетяването премиерата на "Ларго де солато" искам да се обърна към вас с молба някой от вас да поеме по-голямо натоварване, евентуално и с вечерни репетиции.

Има ли желаещ да прочете пред всички ни проекта на наредбата за присъждане на артистичните категории?

Славка Славова: Дайте, аз ще я прочета. (чете "Наредба за присъждане на артистичните категории на артистите в музикалните и драматичните театри, телевизията, радиото и киното". Сменена е от Михаил Петров, който прочита до края проекта на наредбата, а също и предложението от Съюза на артистите в България до М-во на културата).

Васил Стефанов: Имате думата за изказвания и мнения по така прочетените документи.

Младен Младенов: Моето мнение е, че дискусията по въпроса е дълбоко безмислена, защото с приемането на Закона за театъра, съобразно приватизацията, нещата ще изглеждат по съвсем друг начин. До тогава да се види какво може да се направи. Сега съществуващата система на заплащане е добра, защото при нея са определени само додните граници. Горните граници зависят от парите, с които разполага театърът. Може да се даде и над 80% от стартовата заплата, но тогава се плаща данък-регулация. Никой не ни пречи да даваме по-високи заплати стига да имаме средства за увеличаването им и за плащане на данък в случаите, в които се превишават осемдесетте процента.

Кирил Воденичаров: Единствената разлика между старата и новата наредба е в това, че в новата се предвижда "А" категория да се присъжда от ведомствената комисия, а не от централната към висшестоящата организация.

Васил Стефанов: Колеги, прочетохме ви дословно текста на писмото, което ме задължава да го изпълня. Виждам вашето разочарование от прочетеното. Вие можете да дадете идеи за нововъведения.

В изказването на Младен Младенов пролича мисълта "Нямаме пари". Той не каза как да ги спечелим. Ако ние започнем много да печелим от висока посещаемост, т.е. ако увеличим собствените си приходи тези средства могат да се използват за други разходи, но не и за заплати - за тяхното увеличение. Парите за заплатите са във Фонд "Работа на заплата" и са точно определени по план от Министерство на културата. Лично аз съм в очакване на една много по-широка система на либерализация. Мисля, че изхода е този Фонд "Работна заплата" да се разпределя вместо между, примерно, 30 души, между 25. Това е единственият механизъм, друг такъв не съществува.

Искам да използваме това наше събрание, за да си кажем и други неща.

Очаквах да повдигнете въпроса за нашия Клуб-ресторант. До сега в него работеха 20-21 души. Управителят вече е на пенсионна въз-

7

раст и решихме да го пенсионираме. В този вид, в който съществува по настоящем Стол-клуба носи много загуба за театъра, свързан е с много разходи. Преминаваме към нова форма на взаимоотношения с това заведение – персоналет ще работи по друг начин, новият управител ще поеме разходите. Общо взето нещата ще си останат както сега по отношение на осигурената храна в заведението като стол наобед и ресторант вечер за персонала на театъра. След извършването на приемане-предаване и малък ремонт, около 10.I. заведението ще бъде отворено вече с нов управител и нов обслужващ персонал.

Михаил Петров: Пак ли ще обслужва и други институти?

Васил Стефанов: Нашият стол би могъл да поеме хора от нашата специалност. Стремехът ни занапред е ние да останем собственици на това заведение и да се чувствуваме в него наистина като собственици! Не някой друг да се разполага с него. Да се надяваме, че ще бъде заведение, в което ще можем да се срещаме с колеги от други театри, в него ще се чувствуваме в своя страна. Мисля, че трябва да браним упорито мисълта там да се виждаме като колеги. Външни хора ще има, но за нас е важно да знаем кои ще бъдат те.

Михаил Петров: Тонът Ви показва, че този стол вече няма да обслужва външни хора. Струва ми се, че този клуб може да бъде с членство. Да има един Управителен съвет извън управителя, който се занимава със снабдяването. Да се разработи Правилник за вътрешния ред, да се разработи и съответен регламент.

Атанас Воденичаров: Искам думата по първия въпрос. След 31-годишен трудов стаж за първи път се обръщам към събранието и директора по въпрос, засягащ лично мен. Преди три години, когато се правеше категоризацията, аз бях командирован в Благоевград. В тогавашния Комитет за култура не бяха предвидили тези случаи – командирован актьор, който не фигурира в списъците на театъра, в който играе, но пък не играе в театъра, в чиито списъци фигурира, как да бъде категоризи-

ран, по чие предложение?. Аз оставам единственият актьор с моята бивша "висша категория" сега в "I-ва". Оставам в положението си "Забравен от всички", тъй като за 31 години трудов стаж се намирам в категорията с най-ниска заплата.

Райна Каназирева: Прочетеният в началото докумен касае и артистите от Радиото и Телевизията. Но след като бяха увеличени заплатите на всички ни, след това, в началото на тази година, в Радиото и Телевизията отново се повишиха заплатите с по 100-200 лева, с което далеч ни изпревариха. Една асистент-режисьорка в Телевизията, със завършена обикновена гимназия и една година трудов стаж, има заплата 400 лева. Щом Радиото и Телевизията, които са със специален статут получават такива заплати, трябва и Народният театър, който също е със специален статут да ги достигне в заплатите.

Предложение: Статутът и заплатите на Радиото, Телевизията и Народния театър "Иван Вазов" да се изравнят.

Георги Черкелов: Мисля, че трябва да вземем отношение към този проект, за да вдигнем малко тревога. Знаете - цяла година изтече, а го няма съсловието. Радиото и Телевизията имат друго финансиране. Предложението на Съюза на артистите в България е несъстоятелно. Трябва да се ваправи едно предложение - аргументирано, състоятелно. Не разбрах защо искат да има още една категория. Мисля, че точно такъв пазарлък не бива да се прави. На конгреса направихме предложение за закон за театрите. Можем да направим и пленум. Но друго е несериозно - отивайки към пазарна икономика, аз не съм чул Министерство на културата, то не фигурира. Формите на театрите, дори за институцията не е пълна с великолепно съдържание.

По отношение на Народния театър "Иван Вазов", националния театър - има една тенденция за разваляне на дворцовите неща - дворцовата ограда, дворцовия театър и т.н. Това разваляне и разрушаване трябва да бъде предотвратено.

Искам да направя предложение - да се опитаме да запълним

този вакуум в нашия салон не с Дядо Коледа и Дядо Мраз, а да вземем да пълним салона с детска публика, дошла да гледа наши постановки. Да правим с нашия състав детски пиеси, да даваме детски утра. Имаме тази възможност.

Стойчо Мазгалов: Вземам отношение по двата въпроса.

По първия – подкрепям Черкелов и Младенов, че сега не е момента да разглеждаме въпроса за категоризацията на актьорите.

Шофьорите и други като тях използваха мътните времена, и действуваха увеличение на заплатите си и далеч надминаха артистите. Мисля, че трябва да се направи предложение пред Министерския съвет и Министерство на културата за увеличаване заплатите на актьорите.

Мария Стефанова: Възможно ли е сега, когато настройват целия механизъм към пазарна икономика, ние да искаме това нещо?

Стойчо Мазгалов: Възможно е. Мисля, че имаме пълното право и основание да искаме увеличаване на заплатите ни.

Васил Стефанов: Не толкова да искаме увеличение на заплатите, колкото да се каже, че те не са толкова високи, колкото се мисли.

Стойчо Мазгалов: Вторият въпрос е тежкото състояние, на което се спря г-н Стефанов. Оказва се, че нашият театър няма спектакли. Трябва да имаме повече представления, повече пиеси, за да се въртят и сами да стигнат до зрителите си. Нещата са много тревожни, драматични и може би трагични. Мисля, че може да се използва идеята на Черкелов – да се направят детски пиеси. Мисля, че Красимир Спасов и Младен Киселов са свободни, не знам дали са включени в програмата. Има свободни актьори, дори всичките жени са свободни в момента. Може всеки месец да имаме премиера, за да се включат нови пиеси и се обогати репертоара ни.

Красимир Спасов: Започнал съм подготвителна работа върху "Мъртвешки танц". През средата на януари ще бъдат готови скицата за декора и разпределението на актьорите. Началото на февруари трябва

да започнат репетициите. Това е по моята заетост в момента.

По въпроса, свързан с документа — аз съм категорично против този документ и ви призовавам всички да сме против него. Това е свързано с единната система на заплащане. Т.е. да приемем този документ означава да приемем онази система, в която сме живели и **работили** до сега. Всичко се уеднаквява и се подлага на уравниловка. Смя да твърдя, че никакъв ентусиазъм и никакви идеи на който и да е ръководител не могат да се изрояват! Смя да твърдя, че ентусиазмът на хората е изчерпан за десетилетия напред. Не може да се гарантира обрат в нашата работа изкуствено, с някаква строга законова уредба. Не се ли създаде материален стимул, не може ли ръководителят на даден театър да стимулира всеки творец според неговия принос за общото дело на театъра, нищо съществено не може да се промени. Затова съм против "Проекта". Тази система ще ни действа като окови, ще ни спъва. Питам: какви са моралните основания на един ръководител да иска от актьор, който има заплата 250 лева да работи само в театъра и да оцелее? Как може да се иска от един млад артист да не гледа към Радиото и Телевизията при тази ограничена заплата? А искаме вярност и всеотдайност към театъра! Вижте как говорим! Ние продължаваме да искаме разрешение от висшестоящите инстанции и т.н. Може след два месеца да се поддадем на емоциите, да спрем да работим, да излезем на улицата ... Ние трябва да изразим абсолютно несъгласие със системата, която ни се предлага.

Младен Младенов: Провокиран съм от Красимир Спасов и затова вземам думата отново. Ние трябва да наложим нещо на обществото! Съмнявам се в това, че както шофьорите можем чрез стачка да наказваме високите си заплати! Публиката ни е обявила стачка! Ние трябва да докажем необходимостта от нашето съществуване! Ние имаме политическа свобода и това трябва да го изразим чрез нашата сцена! Човекът иска да гледа това, което не е можел да гледа миналата го-

дина. Ние трябва да се ръководим от това, какво не е можело да се гледа и така да привлечем публиката.

Михаил Петров: Този театър е доведен до абсолютна нула! Сега трябва да започне да се гради.

Младен Младенов: Публиката не е отмъстителен синдикат. Репертоарът предопределя нещата и с него трябва да търсим спасението.

Васил Стефанов: Това е много важен, много интересен разговор. Не искам да го прекъсвам. Мисля, че единственият верен път в който ще търсим нашето право е да правим интересни постановки. На нас трябва да ни се плаща не само за това, което правим, но и за това, което не правим. Кралският статут трябва да се запази.

Аз оставям настрана онова, с което трябва да се преборим и простим. Много неща изгубват валидност. Това е обезценяване на някои неща, които не са лицето на театъра.

Тия дни четох една статия от 32-ра година, когато субсидията на театъра е била 10 милиона лева, а заплатата на актьора – 7 хиляди лева. Днес субсидията е 2 млн. лева, а заплатите ни са 10 пъти по-малки от тогава (в съпоставка към субсидията). В тази статия пише, че Елин Пелин е вземал заплата 1500 лева, а актьора в Народния театър – 7000 лева. Но това е бил статут на национален театър. Аз не виждам логика в това на Радиото и Телевизията да дадат високи заплати защото са стачкували. Смятам, че една нация, която държи на културата си, трябва да намери средства за поддържане на националния си театър.

Спектакълът "Дванадесет разгневени мъже" прави честен опит да изведе театъра ни от кризата. Мисля, че Народният театър трябва да си осъзнае своите проблеми и да ги преодолее.

Ако нацията държи да има този институт, тя няма да позволи той да се бори за своето съществуване с представянето на пикантни

спектакли. Ние имаме определена мисия в културата на нацията. Не може Народната библиотека да стане разпространител на булевардна литература. Театърът трябва да остане в границите на мисията си. Ние се борим със средствата допустими, борим се да върнем публиката. Други средства не трябва да си позволяваме! Това е под достойнството ни! Не можем да си позволим месеци бездействие. Сега се иска мобилизация – вътрешна. Ако апелирам към вас за някаква готовност за жертви, то е в този смисъл – да се пожертва уюта, спокойствието, комфорта. Това е, за да защитим нашето съществуване! Ние трябва да намерим репертоара, който ни приляга. Друга битка за публика лично аз не бих оглавил. Може да сме със смачкано самочувствие но това е нашето нещастие. Не мисля, че това смачкано самочувствие е основание въобще да нямаме самочувствие. Трябва да претендираме за самочувствието на хора, на които е поверена съдбата на нашия театър. Аз съм готов да поведя онези, които са съгласни да се борим и са готови за това!

250 лева заплата на един актьор – даже е срамно да се говори. Тук аз се отказвам да се боря за съсловието. Аз се боря за Народния театър! За съсловието да се бори Съюзът на артистите в България. От лоялност нямам право да коментирам и критикувам тези документи. Но мисля, че чрез тях трябва да поискаме да се даде на театъра това, което ни трябва и това, към което се стремим.

Красимир Спасов: Исам да уточня нещо. Не съм за стачка, ние сме живи хора, които спонтанно можем да реагираме чрез излизане на улицата.

Второ – мисля, че всеки, който е професионалист, той обича делото си. Но тази Държава трябва да разбере, че не може да ни експлоатира до безкрайност. Ако разбираме промяната в това, че трябва да се стегне дисциплината – приемам. Но ако разбираме промяната, която животът ни диктува, ако не се променят икономическите взаимоотношения, тогава няма да имаме възможност да достигнем нищо ново.

За да променим цялостната производствена технология, трябва да попаднем в друга икономическа ситуация.

Асен Шопов: Имам доста причини да не искам да говоря, нима и една, която ме кара да говоря. Не случайно се разглежда фразата, че сме в криза и е нужно да осъзнаем това. Това ни изправя пред дискусия кой е крив и кой е прав.

Разбирам постановката на двата въпроса:

I. - за Стол-клуба;

II. - за документите - проект.

Можем да ги разглеждаме, да правим предложения и т.н. Но трябва да направим нещо много конкретно, нещо точно сега, нещо само за нашия театър.

Ако сами не дойдем до извода, че трябва да направим крачка в едн каква си посока, трудно някой може да ни внуши тази мисъл.

Едната част от колектива не участва в момента в репертоара - това са колежките. Затова пък другата част - мъжете - са пренатоварени.

Смятам, че най-доброто, което можем да направим е да се опитаме да реализираме една програма. Винаги е изоставало най-хубавото. Трябва да преодолеем няколко неща: политическата ситуация, нашите навици, навиците на публиката и това, че нямаме заглавие в афиша. В резултат на нашите усилия направихме едно хубаво представление. От нас зависи сега дали ще го подпрем или ще го провалим. Това, че е хубаво не значи, че трябва да го показваме всеки ден.

Тази опразненост долу - ще си направим ли усилията да я попълним?

При системата на липсващата икономическа заинтересованост с какво трябва да участвуваме - с количество ли или с качество? Качеството не е претенция. Аз бих направил всичко необходимо, за

да се съхрани структурата, която съществува тази година.

Ние все още не можем да се примирим с мисълта, че получаваме заплата, която не е обвързана с нашия труд. Това е социална помощ - целта е да не внасяме допълнителен конфликт. Работя - не работя, заплата си получавам. Но ще додем до момента, в който реално ще заключим вратите на театъра и тогава въпросът за стелките ще падне от само себе си.

Нямам никакво конкретно предложение, но трябва да има дисциплината, трябва да има съзнанието, трябва да има обвързаността на труда със заплата. Колективът на театъра трябва да бъде съпричастен с това, което става в театъра, това което е свързано с неговата съдба.

Васил Стефанов: Часът отива към 17,00, а започнахме в 14. Не искам да прекъсвам разговора. Бъдете конкретни и давайте своите предложения.

Мария Стефанова: Подкрепям това събрание. Само питам кой ще изложи нашето становище и къде ще го представи? Председателят на Съюза на артистите - нашият колега, все повече си говори от свое име. В четвъртък в предаването на Радио София "ЛИК" нашият председател се изказа съвсем непрофесионално за колектива. Аз съм оскърбена от неговото непрофесионално поведение и изказване. За мен ние нямаме съюз. Питам ви: кой ще представи тези наши проблеми? Сега аз разбирам колко много ни измамиха на последния наш конгрес. Ние си направихме с такъв възторг всичко за конгреса, а останахме измамени. Няма морал! Мисля, че времето е аморално, но все пак човек трябва да има някакъв морал!

Стойчо Мазгалов: Обаждам се не за да опонирам на Красимир Спасов. Той в основата си е прав. Въпросът с пазарната икономика не можем да решим в театъра. Той трябва да бъде решен за сферата, театралната сфера. Трябва да се въведе договорната система, но трябва да се премахнат всички шапки, да се реши социалното осигу-

ряване и как ще се пенсионират артистите. Нямам нищо против това, което предлага Красимир Спасов, защото тогава ще се проявят всички морални качества и театрални въздействия. Трябва да се приложи естественият подбор.

По втория въпрос – трябва ни една съгласна програма. Нещата могат да се опростят. Конкретно, на първо място слагам ръководството на театъра – да създаде програма, на второ място – тези, които трябва да я реализират, т.е. актьорите и производствените ателиета. Те могат да поемат работа. Представете си колко много бездействат нашите ателиета! Мисля, че тези човешки ресурси, които са в театъра могат да се впрегнат и да си заслужат заплатите.

Благодаря ви и извинявайте, че няколко пъти вземах думата!

Дора Глинджева: Мисля, че малко се греши с въпроса за паричната икономика. Според мен тук става дума за един нов тоталитаризъм. Това е държавен театър! Познавам Кралския театър и Комеди Франсез. Тук субсидиите са от държавата и мисля, че не може да се наложи такъв принцип – договорната система.

Стоян Алексиев: Моите наблюдения са, че в театъра водим десеторен живот. С един режисьор работим по един начин, с друг – по друг. Затова мисля, че трябва да търсим вината в методологията. В "Дванадесет разгневени мъже" имаме шанса да работим така, че ние можем един без друг. Докато има други пиеси, в които не зависим един от друг. Мисля, че много е важно да се говори за напрежението в театъра. Освен това, трябва да се поддържа нашата уникалност. Мисля, че всеки трябва да отправи въпроси към себе си.

Йорданка Кузманова: Животът ще ни принуди да застанем на колена. Какво трябва да правим? Ние не можем да направим друго освен да не одобрим това, което ни се предлага.

За да се спасим, ние трябва да вземем най-добрата драматургия. Това, което правим да е както трябва. Трябва да правим това, което ще ни изведе от кризата. Само най-доброто качество на постановките ни ще доведе хората в театъра. Ако е възможно тази драматургия да е отправена към индивидуалността на нашия театър. Приканвам Литературното бюро да мисли за уникалността на даден актьор и на актьорите в Народния театър, а не да търси ~~ня~~ просто тема.

Друго, което исках да кажа - аз обикалям клубовете на актьора в другите театри. Впечатлението ме е, че актьорът няма време да ходи на ресторант. Въпросът с Клуб-ресторанта в нашия театър трябва да се реши по най-правилния начин. Само имам една молба - нека не слагат горе, в Клуба, магнетофон със сръбска музика, много ви моля!

Васил Стефанов: Мисля, че за да стигнем до някакво по-високо сцепление, ~~да~~ минем през една по-висока фаза на разговор, трябва по-често да се виждаме и да си казваме, каквото имаме. А сега трябва да свършваме, защото часът отива към 17,30, а някои от вас тази вечер имат представление.

Благодаря ви за това, което казахте към моите думи!

Още веднъж ви пожелавам приятни празници, а на тези, които отиват да работят тази вечер - приятна работа!

Довиждане на всички!

18.XII.1990 год.

Протоколчик:

/Н.Минкова/